

4000 jaar Oerle
Aspecten uit de geschiedenis van Oerle
beschreven in 10 korte opstellen

Inleiding / Aanleiding

- (1) Prehistorie tot Romeinse tijd
- (2) Romeinse tijd
- (3) Franken
- (4) Middeleeuwse heerlijkheid Oerle
- (5) Plaatsnaam Oerle
- (6) Vrijheid Oerle
- (7) Heerlijkheid Oerle
- (8) Centrumfunctie van Oerle voor Kempenland
- (9) Waarom Oerle nooit een echte stad werd
- (10) Van oude vrijheid naar gemeentelijke woonwijk

Een bijdrage in 10 korte opstellen om de geschiedenis van de oude vrijheid, heerlijkheid en gemeente Oerle te plaatsen in een historisch perspectief.

Colofon

Titel: 4000 jaar Oerle

Auteur: Bijnen, Jacq.

Uitgave: Veldhoven, 2011

Trefwoord: historie

© SHEV en de auteur

Inleiding / Aanleiding

In Oerle worden plannen gemaakt voor een volksfeest in 2011 onder het motto:

4000 JAAR OERLE

Oktobernummer 2007 (40ste jaargang) van de 'Oerle-glossy' Koers van Oers deelde opvallend vanaf de cover mede: *Nog een paar jaar en dan vieren we het 4000-jarig bestaan van Oerle. Meer hierover was binnenin te lezen (p. 26-27): We gaan een jubileumjaar organiseren in ons dorp! In 2011 vieren we dat Oerle 4000 jaar oud is. Alle verenigingen hadden tijdens de jaarlijkse OWWO-bijeenkomst enthousiast gereageerd op het nog prille plan dat opmerkelijk genoeg uit meerdere kokers tevoorschijn was gekomen. (OWWO = Oerle wordt weer Oers)*

Refereren aan de geschiedenis van de eigen woonplaats is zinvol en mag - mits in bescheidenheid - gerust een tikje chauvinisme in zich hebben.

Oerle 4000 jaar

Vele steden, dorpen en gemeenten organiseerden ooit een jubeljaar, waarin zij de stichting of de ouderdom van hun nederzetting herdachten. De these van 4000 jaar Oerle is vermoedelijk gebaseerd op de eerder stout- dan overmoedig te noemen redenering dat binnen de grenzen van Oerle cultuurobjecten bestaan die onweerlegbaar vanaf omstreeks 2000 jaar v.Chr. (Neolithicum) dateren. Uiteraard wordt hier bedoeld op de voorhistorische begraafvelden van Toterfout en Halfmijl, waarmee voor Oerle op voor iedereen tastbare wijze de prehistorie begint. De percelen waar deze oudheden zich bevinden blijken te liggen in een gebiedje dat 3000 jaar later (in A.D. 1249) met de naam Oerle zou worden aangeduid. Hoewel er in de periode Neolithicum tot de eerste vermelding van de naam Oerle archeologische vondsten bekend zijn, kan niet worden gesproken van een soort permanente bewoning. De weg van prehistorie tot middeleeuwen kent teveel (en te lange) duistere perioden waarover slechts sporadisch geschreven bronnen of archeologische gegevens voorhanden zijn. Ook het beter in te vullen tijdsbestek van 1249 tot het begin van het internettijdperk (rond het tweede millennium na Chr.) kent 'gaten' waarin niet alleen de schriftelijke bronnen, maar ook de sporen van bewoning verloren zijn geraakt. Het motto 'Oerle 4000 jaar' verbindt de hedendaagse inwoners van de Veldhovense wijk Oerle met de eerste mensen die hun sporen in het landschap van Oerle achterlieten.

Doorgaans wordt de leeftijd van een stad of dorp bepaald vanaf een eerste schriftelijke vermelding. Sommige plaatsen (en zeker niet de minste) baseren hun ouderdom echter op archeologische getuigenissen: zo noemt Trier zich - verwijzend naar sporen van bewoning in de prehistorie - de oudste stad van Duitsland (zelfs de oudste stad van de wereld!), en Tongeren - met haar Romeinse historie - de oudste stad van België. Er bestaat echter geen reden - en er wordt evenmin naar gestreefd - Oerle te zien als de oudste nederzetting van de Lage Landen.

De hiernavolgende 10 korte opstellen over de geschiedenis van Oerle zijn bedoeld als een bijdrage aan de aangekondigde feestelijkheden ter gelegenheid van het 4000-jarig bestaan van Oerle.

Dit lage heuveltje - door archeologen 'Lambertsbergje' genoemd - is het restant van een voorchristelijke, uit het Neolithicum (omstreeks 2000 jaar v.Chr.) daterende begraafplaats, gelegen op de Kleine Halfmijl (thans beschermd Rijksmonument). (foto: Jacq. Bijnen, SHEV)